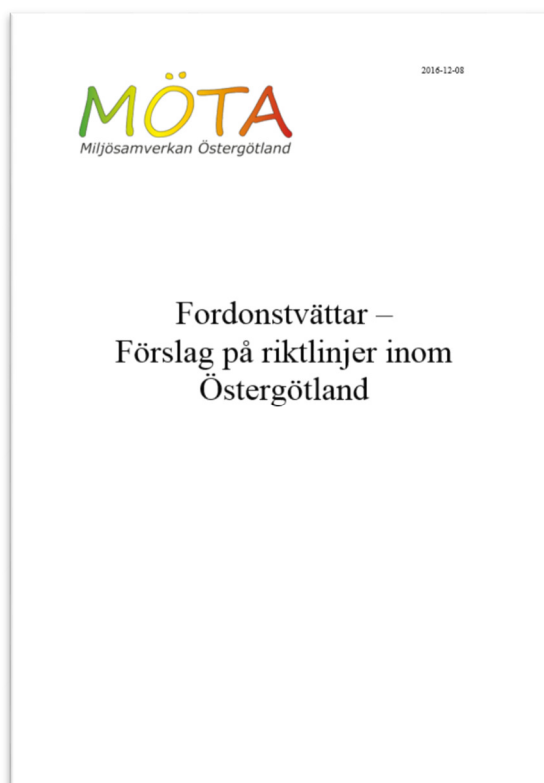

Vägledning till inspektörer vid tillsyn av fordonstvättar

MÖTA-projekt 2016, yrkesmässiga fordonstvättar

Denna vägledning är ett komplement till de förslag på riktlinjer för fordonstvättar som är framtagna av Miljösamverkan Östergötland (MÖTA). Projektgruppen har bestått av Oskar Donnelly, Norrköping, Martina Gunnmo och Josefin Kling, Söderköping, och Charlotta Paulsson och Jennie Söderstedt Tedelid, Linköping. Riktlinjerna togs fram under 2016 med syftet att få en samsyn inom länet, och tanken är att de ska kunna antas av kommunernas miljönämnder och på så vis vara direkt tillgängliga för verksamheterna själva.

Vägledning är inte tänkt att bifogas riktlinjerna eller fastställas av nämnderna utan ska vara ett stöd för länets miljöinspektörer, vid tillsyn, rådgivning och beslut enligt miljöbalken. Vägledningen tar upp bakgrundsinformation samt förklaringar till riktlinjerna med avsikten att t.ex. ge källhänvisningar, beskriva vissa delar mera ingående och ge mer stöd vid krav och bedömningar utifrån riktlinjen. I stort följer vägledningen riktlinjernas rubriker och utformning.

Den här vägledningen kan även vara ett bra grund att bygga vidare på inom ett framtida tillsynsorienterat fordonstvättsprojekt inom MÖTA.

Riktlinjerna är i delar indelade efter anläggningsstorlek:

Anläggning	Storlek – årsmedelvärde (antal tvättade fordon per kalenderår)
Stora	Anmälningsskyldiga Minst 5000 personbilar, 100 tåg eller flygplan, 500 tågagnar eller lok eller minst 1000 tyngre fordon
Mellanstora	Mellan 1250-5000 personbilar, eller 250-1000 tyngre fordon, eller som tvättar färre än eller lika med 100 tåg eller flygplan, eller 500 tågagnar eller lok
Små	Mindre än 1250 personbilar eller 250 tyngre fordon. Hit hör bland annat många fordonstvättar som inte är öppna för utomstående, till exempel tvätthallar och tvättplatser i garage mm på företag och förvaltningar.

Indelningen används sedan för olika bedömningar för t.ex utsläppskrav och provtagning.

För att riktlinjerna ska gälla för en verksamhet måste tillsynsmyndigheten förelägga om försiktighetsmått utifrån dem. För befintliga anmälningsskyldiga fordonstvättar bör det redan finnas gällande förelägganden om försiktighetsmått. Dessa förelägganden kan kvarstå, tills det finns anledning att ändra dem.

1. Utsläpp till vatten

a. Avloppsanslutning

Anslutningen bör alltid göras till kommunalt spillvattennät om möjligt, annars får man göra en bedömning från fall till fall om anslutningen kan ske till annat spill- eller dagvattennät.

Med tanke på att en tillfällig driftstörning i en biltvätts reningsanläggning inte får så stort genomslag i ett större reningsverk är anslutning till spillvattennätet att föredra i det flesta fall. En driftstörrings verkan kan däremot bli påtaglig om utsläppet sker direkt till recipient och man bör då ställa krav på barriärer och särskilda försiktighetsmått, t.ex. längre gående rening och efterpoleringssteg. Vid anslutning till dagvatten måste man bedöma påverkan på miljö kvalitetsnormerna för recipienten.

VA-huvudmannen bedömer om ett utsläpp från en planerad verksamhet kan accepteras för ledningsnätet och reningsverket, vi kan i tillsynen följa upp om utgående halter överskrider huvudmannens begränsningsvärden. Det behöver inte vara så att alla VA-huvudmän inom länet har fastställt begränsningsvärden.

b. Utsläppskrav

I riktlinjen har vi utgått från de krav som Svenska Petroleum Institutet (nuvarande Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet, SPBI) har satt för biltvättanläggningar och som baseras på de riktvärden som fanns i det nu upphävda allmänna råd (96:1) om fordonstvättar som Naturvårdsverket utfärdade. I SPIs "Rekomendationer till medlemsföretagen angående god praxis för konstruktion och drift av biltvättanläggningar..." anges hårdare riktvärden än från Naturvårdsverkets tidigare allmänna råd för anmälningsskyldiga fordonstvättar vid nya anläggningar samt vid om- eller tillbyggnation.

Gränsvärdena visar inte vad bästa reningsteknik klarar. SPIs rekommendation är att de äldre riktvärdet gäller under en utfasningsperiod. I riktlinjen finns inte någon utfasningsperiod utan de hårdare kraven får ställas i samband med utbyte av reningsverk, om- och tillbyggnad och vid överskridande som kräver större åtgärder. Får bedömas från fall till fall.

För enskilda verksamheter kan det finnas anledning att ställa krav på ytterligare riktvärden, läs mer information om andra parametrar nedan under del 2 c. *Parametrar*. Finns ett generellt behov inom en kommun kan även ytterligare riktvärden läggas till vid antagande av riktlinjerna, det kan t.ex handla om att VA-huvudmannen vill få med krav på riktvärde för koppar.

Om ett riktvärde överskrids krävs generellt sett ett omprov efter korrigerande åtgärder. Typ av omprov bestäms efter överskridandets omfattning, i många fall kan det räcka med ett dygnsprov.

c. Vattenförbrukning

För att mäta vattenförbrukningen ska det finnas en separat vattenmätare för fordonstvätten. För att beräkna utsläpp per fordon och vattenförbrukningen per fordon ska automatvättar ha räkneverk för antal tvättar. Alla fordonstvättar ska kunna redovisa hur många tvättar som utförts per år.

Fordonstvättarna bör arbeta för att minska vattenförbrukningen utifrån resurshushållningsprincipen i miljöbalkens allmänna hänsynsregler. En stor volym vatten kan medföra sämre rening. Tänk på att ökad vattenförbrukning (spädning) är inte en godtagbar åtgärd för att sänka haltutsläpp (jämfört VA-huvudmans begränsningsvärden).

Recirkulation av tvättvatten rekommenderas inte för GDS-hallar eftersom man kan misstänka att kemiska ämnen från recirkulerat tvättvatten sprids som aerosoler och göra lokalen hälsofarlig att vistas i.

Riktlinjerna har inget riktvärde för vattenförbrukning, eller krav på recirkulation. Men vattenförbrukningen bör understiga 100 liter per personbil och 300 liter per tyngre fordon, i normala fall efter meddrag. Det ska på analysrapporten framgå vilken meddrag som använts. Istället för att förelägga en verksamhet att inte använda större mängder vatten bör man istället kräva en undersökning som visar på vilka vattenbesparande åtgärder som kan göras.

I Naturvårdsverkets branschfakta fordonstvätt står följande om meddrag: "Vattenförbrukningen påverkas också av meddraget. Meddraget är det vatten som följer med fordonet ut från tvätthallen. För stora fordon kan meddraget vara betydande, i vissa fall upp till några hundra liter, t.ex. för ett kapellfordon där mycket vatten kan hänga kvar. För en personbil kan det röra sig om 5-20 liter". Vanligen använda meddrag vid provtagning är 15 liter/bil och 100 liter/större fordon. För Svanenmärkta fordonstvättar får meddraget maximalt vara 15 l/bil eller 45 l/fordonsenhet. Räkna man med ett större meddrag riskerar man underskatta utsläppen, och det är därför viktigt att man granskar och diskuterar meddraget med verksamheten.

2. Provtagning

Provtagningen är nödvändig för att få kunskap om fordonstvättens effektivitet och utsläpp till avloppsnätet och ligger sedan till grund för att se om tvätten klarar utsläppskraven. Provtagningen ska göras under tvättens högsäsong, som förslag november till april då även april generellt är högsäsong för verksamheterna, och innebär hög föroreningsbelastning. Vid provtagningstillfället bör fordonstvätten vara igång som vanligt och ingen rengöring av tvätthallen bör ske eftersom det kan påverka resultatet.

Provtagning direkt efter tömning av oljeavskiljarsystemet ger missvisande resultat och därmed bör provtagning ske innan tömning. Riktlinjen baseras på Svanenmärkning av fordonstvättar (kriteriedokument) där rekommendationen är att minst 10 % av det årliga antalet bilar har tvättats efter att slam-/oljeavskiljare har blivit slamsugna.

Provtagningsbrunn eller andra anordningar som möjliggör anslutning av automatisk provtagare ska finnas på utgående avloppsledning efter oljeavskiljare, eller efter sista reningssteget i en reningsanläggning. Finns provtagningsbrunn ska den användas, annars får verksamheten utreda var provtagningen annars kan göras. I provtagningspunkten bör det vara ett turbulent flöde. Provtagning

i oljeavskiljare rekommenderas inte. Provtagningspunkt bör markeras både på situationskarta samt vid provtagningsplats för att säkerställa att samma plats används vid återkommande provtagning.

Den som tar provet ska vara oberoende och sakkunnig, och analys ska ske vid ackrediterat lab. Många gånger görs provtagningen av firman som sköter tvätten, vilket inte är att betrakta som oberoende.

a. Stora och mellanstora tvättar

Flödesproportionell eller tidsstyrd provtagning

Provtagningen ska vara automatisk och bör främst göras som en flödesproportionell provtagning, bara i undantagsfall tidsstyrd. Tidsstyrd provtagning är idag vanligast men vi vill driva på för en förändring eftersom flödesstyrd provtagning ger en bättre bild av utsläppen. Vill verksamheten provta med tidsstyrd utrustning bör de få motivera varför, och redovisa skillnaden i kostnad mot en flödesstyrd provtagning.

Samlingsprov

Riktlinjerna anger att de stora (anmälningsskyldiga) tvättarna ska ta veckosamlingsprov, de mellanstora ska ta minst 6-timmars samlingsprov.

Erfarenheter från många undersökningar har visat att provresultat kan variera väldigt mycket från ett dygn till ett annat. Därför ger inte ett dygnsprov per år tillräcklig information om hur utsläppen egentligen ser ut. Att kräva veckosamlingsprov på de anmälningsskyldiga fordonstvättarna ger en bättre bild för hur reningsanläggningen fungerar samt vilka föroreningshalter som faktiskt lämnar anläggningen. Veckosamlingsprov bör även vara mer representativt eftersom även kvällar och helger inkluderas, tider då troligtvis flest tvättar sina bilar. Resultatet blir inte heller lika väderberoende som för ett dygnsprov.

I en bred kampanj i Stockholms län har krav ställts på veckosamlingsprov, beslut som efter överklagande har fastställts i miljödomstolen. Stockholms stad har också förelagt ett antal mindre fordonstvättar (2000-5000 tvättar/år) om att ta ett veckoprov. Detta kan bli aktuellt även för mellanstora fordonstvättar om utförd provtagning varit bristfällig, till exempel för få tvättade fordon, utanför säsong, eller andra faktorer som inte gett ett representativt prov. Krav på veckoprov kan då ställas för enskilt tillfälle eller löpande.

b. Små tvättar

För de små tvättarna bör tillsynen främst inriktas på val av rengöringsmedel, samt rutiner för skötsel, tömning och besiktning av oljeavskiljaren. Provtagning kan dock behövas om man vill kontrollera att skötseln av anläggningen är rätt, att oljeavskiljaren fungerar och att kemikalierna som används är bra och doseringen rätt. Är det osäkert om en äldre oljeavskiljare är tillräckligt dimensionerad eller fungerar som det är tänkt (men hänsyn till oljeavskiljande förmågan) kan provtagning användas, och vid ett överskridande av oljeindex kan krav på byte av oljeavskiljaren vara aktuellt.

c. Parametrar

Förutom riktvärdena bör även andra parametrar provtas inom ramarna för egenkontrollen. Vid analys av metaller ingår flera andra metaller än bara de som ingår i riktvärdena och redovisas i analysprotokollet från laboratoriet. Bly, som ingår i samlingsparametern, är farligare än krom och nickel och kan i sig själv behöva åtgärder vid höga halter.

Vissa riktlinjer, till exempel de för Käppalaförbundet och Stockholm, har riktvärden för koppar. Det är då kopplat till att VA-huvudmannen vill begränsa inkommande mängder koppar till avloppsreningsverket. De riktvärden som då används är 30 mg/personbil och 90 mg/tyngre fordon. Vi

i projektgruppen har diskuterat frågan med våra VA-huvudmän, Tekniska Verken och Norrköping Vatten och Avfall AB, om de sett ett behov av att ställa krav för koppar, men det har inte ansetts nödvändigt. När det finns begränsningsvärden för utsläpp till spillvattennätet ingår även koppar, och överskridande av de värdena kan följas upp vid tillsynen.

För pH anges ett intervall (riktvärde) mellan 6,5 och 11 som bör hållas. Intervallet kommer från VA-huvudmännens momentanvärden (Norrköping och Linköping) som inte bör över- eller underskridas mer än momentant, för att inte skada ledningsnätet. Riktvärdesintervallet är satt även med tanke på att en recipient kan skadas (tänk på att det även kan ske vid ett snävare intervall, och att även hårdare krav kan vara nödvändigt). Eftersom metallers löslighet i vatten ökar med lägre pH är det också rimligt att ställa krav på en lägsta halt så att metallerna i större utsträckning kan sedimentera partikelbundet till slammet.

Kvoten BOD_7/COD_{Cr} visar förhållandena mellan lätt- och svårnedbrytbara syreförbrukande ämnen och bör vara så hög som möjligt. En låg kvot kan till exempel indikera en för hög användning av kemikalier i reningsprocessen eller förekomsten av nitrifikationshämmande ämnen. Det i sin tur kan påverka spillvattenreningen i ett avloppsreningsverk negativt. Men en låg kvot kan också innebära en hög biologisk rening vilket inte är fel utan visar att tvättens reningsverk fungerar. För vissa reningsmetoder med hög biologisk rening blir kvoten lägre utan att det är något fel eftersom främst de lättnedbrytbara föroreningarna minskas. Läs mer i SPIs rekommendationer.

Utöver vad som nämnts ovan kan t.ex konduktivitet, klorid, kväve, fosfor och nitrifikationshämning vara intressanta parametrar att provta för verksamheten för att kontrollera sina processer.

3. Reningsteknik

a. Oljeavskiljare

För oljeavskiljare gäller sedan 2003 Svenska standard SS-EN 858. Avskiljare som är tillverkade enligt SS-EN 858 kan vara av klass I eller klass II. En klass II-avskiljare används vid rening där utsläppen normalt är små, och lämpar sig inte för verksamheter som hanterar rengöringsmedel avsedda för fordonstvättar. Klass I-avskiljare ska användas vid fordonstvättar och andra verksamheter med högre reningskrav exempelvis där det bildas mycket små oljedroppar, så kallade emulsioner. Krav på klass 1 ställs med hänvisning till bästa möjliga teknik enligt miljöbalken 2 kap 3§.

För alla stora fordonstvättar bör 5-årsbesiktning av oljeavskiljare ske minst vart femte år i enlighet med SS-EN 858. Är oljeavskiljaren inte tillverkad enligt SS-EN 858 ska besiktning göras med avseende på att funktionen ska vara enligt samma standard som när den tillverkades, annars ska SS-EN 858 ändå användas i tillämpliga delar.

På MÖTAs hemsida finns mer detaljerad information om vad som gäller för oljeavskiljare samt vilka krav som bör ställas, se t.ex *Allmän information om oljeavskiljare till inspektörer* och *Information till verksamhetsutövare om oljeavskiljare* från MÖTAs oljeavskiljarprojekt 2015.

b. Ytterligare rening

Reningsanläggning krävs för stora tvättar, för mellanstora tvättar kan det vara rimligt att först se på provtagningen och därefter kräva ytterligare rening om det behövs. Branschens egen rekommendation (SPI) är att anläggningar som tvättar med än 5 bilar per dag bör förses med reningsutrustning/-anläggning utöver oljeavskiljare, detta stämmer som årsmedel rätt väl med definitionen för de mellanstora tvättarna.

Reningsmetoderna kan grovt delas in i kemisk rening, biologisk rening, oxidationsmetoder och övriga reningstekniker, t.ex. filtrering. Naturvårdsverkets branschfakta om fordonstvättar samt Nordiska

Ministerrådets BAT - fordonstvätt beskriver några av metoderna. Vid nya anläggningar och om- och tillbyggnation ska avvägning göras om bästa möjliga teknik i enlighet med miljöbalken 2 kap 3§.

Larm ska finnas till reningsanläggningen. Tvätten bör vara byggd så att den inte kan drivas då fel på reningsanläggningen har inträffat. Detta är kanske inte möjligt på samtliga anläggningar men bör undersökas av verksamhetsutövaren.

4. Tvätt utanför anläggning

Fordonstvätt bör endast ske i tvättanläggningar där tvättvattnet renas, med oljeavskiljare och eventuellt reningsverk. Tvättar man ett fordon på gatan eller på sin garageuppfart leds tvättvattnet helt orenat till exempel ner i dagvattenbrunnar och vidare till recipient.

Tvättkemikalier som avfettning och schampo kan vara direkt skadliga för vattenlevande organismer, och även miljömärkta kemikalier innehåller skadliga ämnen. Utöver kemikalierna innehåller tvättvattnet tungmetaller och oljerester. Tvätt med högtryck bör avrådas eftersom det är sannolikt att mer föroreningar och smuts tvättas av även från svåråtkomliga delar av bilen, som underrede, vid hjulhus och bromsar. I princip bör en tvätt inte frigöra mer föroreningar än om det regnat på bilen.

Riktlinjen innebär inget generellt förbud mot tvätt på gatan, utan krav får ställas i varje enskilt fall, till exempel i samband med klagomål. Se till exempel Jönköpings kommuns kampanj *Bli en fintvättare*.

5. Däcktvätt

Enligt riktlinjen ska först och främst däcktvättmaskin som recirkulerar tvättvattnet användas, vilket innebär att automatisk däcktvättmaskin med slutet vätskesystem rekommenderas. Verksamheter med manuell däcktvätt bör därför rådas att investera i en sådan däcktvätt.

Vatten från detaljtvätt, som till exempel från däck-, motortvätt och golvscurmaskin, innehåller ofta mer föroreningar än vanligt tvättvatten. Ibland innehåller de även lösningsmedel. Utifrån försiktighetsprincipen bör därför vatten från detaljtvätt hanteras som farligt avfall tills motsatsen är bevisad. Vill en verksamhet släppa ut spillvatten från en däcktvätt, eller från golvscurvatten, kan de ta prov för att undersöka om föroreningshalterna underskrider begränsningsvärdena till allmänna spillvattennätet. Analys ska då göras av samma parametrar som för tvättvatten från fordonstvätt.

Det finns reningsanläggningar anpassade för rening av däcktvättvatten, men projektgruppen saknar erfarenhet av hur väl dessa fungerar.

Verkstadsgolv bör torrstädas (sopning, dammsugning).

6. Kemikalier

För att inte störa oljeavskiljarens funktion ska man endast använda rengöringsmedel som bildar temporärt stabila emulsioner med lätta vätskor och sedan bryts ned efter rengöringsprocessen. Krav på detta finns i standard SS-EN 858 för oljeavskiljare.

Miljöförvaltningen i Göteborg arbetade med att undersöka miljöpåverkan och miljömärkning av kemikalier till fordonstvättar, deras lista med godtagbara kemikalier har nu övertagits av Naturskyddsföreningen genom Kemikaliesvepet. För andra medel än de som listas ovan måste leverantören/användaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav. Anläggningar som tillhandahåller tvättkemikalier i anslutning till fordonstvätt bör uppmuntra till användning och tillhandahålla miljömärkta medel som uppfyller ovan nämnda krav.

Utifrån produktvalsprincipen i miljöbalken (2 kap 4 §) ska verksamhetsutövare systematiskt arbeta med utbyte av kemikalier mot andra som är bättre ur miljö- och hälsosynpunkt. Produktvalsprincipen

och övriga hänsynsregler ska tillämpas i den utsträckning det är rimligt. Det är även viktigt att företaget arbetar med minskad kemikalieförbrukning.

Verksamheten bör arbeta med kemikalieinventering, att återkommande gå igenom vilka kemikalier de har och sortera ut sådant de inte längre använder. Risk finns att gamla förvaringskärl och förpackningar börjar läcka. Det kan även finnas kemikalier som idag är förbjudna eller inte anses vara lämpliga att använda i verksamheten. Dessa bör rensas ut och hanteras som avfall eller farligt avfall, beroende på produkt.

Kemiska produkter ska förvaras på tät och invallat underlag, under tak och helst i utrymmen utan golvbrunnar. En invallning ska rymma största behållarens volym och minst 10% av övriga behållares volymer.

Säkerhetsdatablad ska finnas för alla faromärkta kemikalier och bladen ska vara aktuella. För anmälningspliktiga verksamheter ska det också finnas en sammanställd kemikalieförteckning.

7. Avfall

Allt avfall ska klassas med en särskild avfallskod (tidigare EWC kod). Avfallskoden finns i avfallsförordningens (2011:927, kallad AF nedan) bilaga 4. Avfallskoden anger om avfallet är farligt avfall eller icke farligt avfall. (miljöbalken 15:1, AF)

Verksamhetsutövaren ska bl.a. enligt miljöbalken (kallad MB nedan):

- känna till mängd och avfallslag som uppkommer inom verksamheten (MB 2:2, 26:19, AF 55 §)
- undersöka möjligheten att minska den avfallsmängd som uppkommer (MB 2:5)
- anlita en transportör som har tillstånd eller har anmält transporten av verksamhetsavfall till länsstyrelsen (AF 36§, 42§, 46§, 53 §)
- kontrollera att avfallet hamnar hos en mottagare som har tillstånd att ta emot det (AF 53, 55§§)
- hantera avfallet på ett sådant sätt att hälsa eller miljö inte tar skada (MB 15:5, 2:3)
- lämna hushållsavfallet till den kommunala renhållaren (MB 15:18).

Farligt avfall som överblivna kemikalier får inte blandas med varandra utan ska förvaras i separata kärl. Behållare med farligt avfall ska tydligt märkt med "farligt avfall" samt typ av avfall. Förvaring av flytande farligt avfall bör precis som kemikalier i första hand ske inomhus på tätt underlag i utrymme utan golvbrunnar. Anteckningar ska föras över varje slag av farligt avfall i verksamheten med information om vilka mängder som uppkommer årligen och var avfallet transporteras. Anteckningarna ska sparas i minst tre år (avfallsförordningen).

8. Egenkontroll

Skötsel och egenkontroll är viktiga förutsättningar för att klara riktlinjernas krav. Alla som bedriver en verksamhet som kan medföra påverkan på miljö eller människor, är enligt miljöbalken (26 kap. 19 §) skyldiga att kontrollera sin verksamhet. Omfattning och anpassning av egenkontrollen ska anpassas till verksamheten. En komplex verksamhet med mer personal och med en större risk för människors hälsa eller miljön bör ha en mer omfattande egenkontroll med dokumenterade rutiner än den med få anställda eller som medför en mindre risk för miljön.

Anmälningspliktiga fordonstvättar omfattas även av de mer preciserade kraven i Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll, vilket bland annat ställer krav på att delar av egenkontrollen ska vara skriftlig.

Verksamhetsutövaren bör kunna visa följande för en besökande miljöinspektör:

- teknisk information om anläggningen t.ex. avloppsritningar, oljeavskiljarens fabrikat och dimensioneringsuppgifter
- antal tvättar och vattenförbrukning
- kemikalieförteckning, säkerhetsdatablad och förbrukning
- dokumentation av farligt avfall, inklusive tömning av oljeavskiljare och slamränna
- rutin för tillsyn av oljeavskiljaren
- rutin för akuta händelser och driftstörningar
- drift- och skötselinstruktioner för tvättanläggningen och reningsanläggningen
- om det finns ytterligare reningssteg efter oljeavskiljare, så bör det finnas serviceavtal med besök av sakkunnig minst en gång årligen
- journal över utförd kontroll och underhåll

a. Årsrapport

Alla anmälningspliktiga fordonstvättar ska varje år skicka in en årsrapport för föregående år till tillsynsmyndigheten enligt de villkor för miljöfarlig verksamhet som står i verksamhetens beslut.

Varje kommun bestämmer när de senast vill ha in årsrapporten. För årsrapporteringen bör tillsynsmyndighetens mall användas (om sådan finns), annars ska samtliga uppgifter enligt tillsynsmyndighetens mall/beslut finnas med. Även övriga fordonstvättar som förelagts om enskild eller årlig provtagning bör lämna in årsrapport.

Årsrapporten bör innehålla:

- Redovisning av förändringar av verksamheten, driftstörningar eller andra åtgärder av betydelse ur miljösynpunkt under året
- Antalet tvättade fordon under året
- Fordonstvättens vattenförbrukning under året och per tvättat fordon
- Förbrukad mängd tvättkemikalier under året
- Analysresultat från den årliga provtagningen
- Sammanställning av mängd, mottagare och transportör av farligt avfall

9. Anmälningspliktiga fordonstvättar

Anmälan till miljökontoret

En anmälan ska lämnas in till miljökontoret för anmälningspliktiga fordonstvättar. Varje kommun tillhandahåller själva blanketten. En anmälan ska bland annat innehålla en beskrivning av verksamheten, hur verksamheten påverkar miljön, hur verksamheten har tänkt att följa miljöbalkens hänsynsregler, egenkontroll, utsläpp till vatten och luft, kemikalie- och avfallshantering, buller, driftstörningar, lokalisering och administrativa uppgifter mm.

Ändringar av verksamheten

En anmälningspliktig verksamhet kan behöva anmäla om ändring t.ex när det sker en större ombyggnation av tvätthallen som tillbyggnad, byte av tvättmaskin eller reningsutrustning, ny installation av oljeavskiljare kopplad till fordonstvätten. Utökning av antal tvättade fordon om det överstiger 5000 tvättade bilar blir direkt anmälningspliktig, och motsvarande för övriga fordonstyper.

Ändringar som inte behöver anmälas kan vara exempelvis normalt underhåll eller service, byte av borstar, byte av tvättkemikalier.

10. Övrigt

Gör-Det-Själv-tvätt (GDS)

GDS-tvättar är en manuell tvätt där kunderna själva får tvätta sina fordon. Det innefattar till exempel obemannade tvättbås utomhus med högtrycksspolning, borstar och dosering av tvättkemikalie. Dessa tvättar är oftast väldigt väl utrustade med oljeavskiljare och reningsanläggning anpassade för ett högt antal tvättade fordon per dygn.

Men det innefattar också tvättar i GDS-hallar, oftast i anslutning till en drivmedelsstation, där kunder betalar per tid och både kan tvätta sitt fordon eller använda en lyft för service som t.ex oljebyten. Utsläppen från en tvätt respektive en verkstad/serviceplats är så pass annorlunda att sammanblandningen av t.ex tvättkemikalier med de större mängderna med olja som riskerar komma från en verkstad innebär en risk att oljan inte kvarhålls i oljeavskiljaren. Det avråds därför, och dessa delar av verksamheten bör ledas till separata oljeavskiljare.

Oljeavskiljning och reningsverk påverkas av vilka kemikalier som används, och stycket om kemikalier gäller precis som för övriga fordonstvättar. Några delar särskiljer sig dock för GDS-tvättar. För tvättkemikalier är automatisk dosering innan munstycken och borstar att föredra eftersom risken minskar för att olämpliga kemikalier används eller att kunderna feldoserar. Om kunderna själva får ta med tvättkemikalier är det bra om det finns information om vilka typer av tvättkemikalier som är lämpliga samt olämpliga för att inte störa oljeavskiljning och/eller reningsverk, informationen kan finnas på skylt eller ges muntligen till kunderna. Säljs tvättkem på plats bör det också ges information om det är en lämplig kemikalie att använda i GDS-tvätten.

Även för GDS-tvätt kan krav på provtagning ställas.

11. Referenser och källor

Jönköpings kommun, Bli en fintvättare.

<http://www.jonkoping.se/download/18.74fef9ab15548f0b800162d9/1465889699721/Folder%2C%2Bbli%2Ben%2Bfintv%C3%A4ttare%21.pdf>

Kemikaliesvepet (Naturskyddsföreningen), avfettningsmedel och fordonstvättmedel som klarar Kemikaliesvepets miljökrav. <http://www.naturskyddsforeningen.se/kemikaliesvepet>

Miljösamverkan F (Jönköpings län), tillsynsprojekt: tillsyn av fordonstvättar. <http://plus.rjl.se/infopage.jsf?nodeId=42960>

Miljösamverkan Skåne, *Fordonsbranschen – Bilverkstäder och fordonstvättar*, 2013.

MÖTA (oljeavskiljarprojekt 2015), *Allmän information om oljeavskiljare till inspektörer*.

<http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljosamverkan/projekt/Allmän%20information%20om%20oljeavskiljare%20till%20inspektörer.pdf>

MÖTA (oljeavskiljarprojekt 2015), *Information till verksamhetsutövare om oljeavskiljare*.

<http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljosamverkan/projekt/Information%20till%20verksamhetsutövare%20om%20oljeavskiljare.pdf>

Naturvårdsverket, *Fordonstvättar branschfakta*, utgåva 1, 2005.

Nordiska Ministerrådet, TemaNord 2007:547, *BAT – fordonstvätt*, 2007.

Svanenmärkning av fordonstvättar, (SIS Miljömärkning av Fordonstvättar), kriteriedokument. www.svanen.nu

Svensk standard för oljeavskiljare, SS-EN 858. SS-EN 858-1 innehåller principer för produktutformning, provning, märkning och kvalitetskontroll. I SS-EN 858-2 finns dimensioneringsanvisningar, nominell storlek, installation, drift och underhåll. www.sis.se

SPI, Svenska Petroleum Institutet (nuvarande SPBI, Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet), *Rekommendationer till medlemsföretagen angående god praxis för konstruktion och drift av biltvättanläggningar på bensinstationer för att minimera miljöpåverkan från anläggningarna*, 2015.

Örebro kommun, *Riktlinjer för krav på fordonstvättar i Örebro kommun*, 2015.